

A NOSA TERRA

Idearium da «Irmandade da Fala» na Galiza e nas colonias
d'América e Portugal

ANO MCMXXI

SUMARIO

Galicia xuzgada por Castelar.—*A-III Asambleia Nazionalista.*—*A vítima e mail-o ladrón* (versos), Avelino Rodríguez Elías.—*Causas de antinazionalismo*, por Ramón Villar Ponte.—*O ferrocarril Santiago-Cruña.*—*Ao bó irlandés* (versos), de Victoriano Taibo.—*A sombra de Xan de Robres.*—*¡Hossanna!* (versos), de Manoel Antonio.—*A custión d'Irlanda durante a guerra.*—*Xurdimento*, por Xesús San Lois Romero.—*Cáceres dalle unha lección a Galizia.*—*Lirica nova*, por Vicente Risco.—*Galizia para Castela e Cataluña.*—*O Ateneio de Vigo*

PREZOS DE SUSCRIZON: Na Cruña, ô mes, 40 ctmos.; Fora, trimestre, 1'50 ptas.
América, trimestre, 2 ptas.; Coste d'un número, 15 ctmos.—Pagos adiantados

Redaición e Administración: Praza María Pita, 17, baixos, CRUÑA

Lea vostede,

NOS

Bolelin mensual da cultura galega. Orgao da sociedade galega de publicaci3n «N3s»

DIREITOR: **Vicente Risco**

Editase en Ourense

Redaici3n e Administraci3n: **Padre Feij3o, 12**

Abonamento

Doce n3meros, na Penínsua 6 ptas.

» » Fora 15 »

N3mero solto 0'60 na Penínsua

1'50 fora

EFFECTOS NAVALES

— DE —

Ferrer y Compañía-Sucesores
F. BERTRAN E MIRAMBELL

Vigo e a Cruña

Casa fundada en 1868

Artigos xeneraes pra equipo da Marina Militar, vapores, barcos de vela e pescadores.

Gran H. Universal

Rua da Reina (da Raiña) 21 - LUGO

O mais novo e millor

Ten carto de baño moderno. Disp3n de tel3eno (n3m. 116) e de coche da casa para todol-as trens.

O Gran H. UNIVERSAL merece ser visitado

Leutores:

Quen queira ter un traxe bo, xeitoso e que lle coste pouco diñeiro, que o faga na Xastrería de

Xosé Varela da Costa

Rúa do Circo, 16-VIGO

LA SALUD

CASA DE BAÑOS

A MILLOR DA CRUÑA

Avenida de Rubine, 22 (Riazor)

FARMACIA EUROPEA

— DE —

Lopez Abente

— REAL, 55 —

A millor surtida da Cruña e un dos establecimentos da súa crase que mais honran a Galicia. Montada con arreglo os derradeiros adiantos.

Lloyd Real Holand3s

ANSTERDAN

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

Servicio r3pido por vapores correios desde a
Cruña e Vigo cada tres semanas

Línea de América do Sur

Vapor correo r3pido . . . «LIMBURGIA»
Id. id. id. . . . «Brabantia»
Id. id. id. . . . «GELRIA»

Línea de Cuba-M3jico e Nova Orleans

Vapor correo r3pido . . . «HOLLANDIA»
Id. id. id. . . . «FRISIA»
Id. id. id. . . . «ZEELANDIA»

Admiten pasaxeiros de Primeira, Segunda, Intermedia e Terceira crase.

As prazas teñen que solicit3rense con anticipaci3n.

Informará sobre precio de pasaxe e cabida

D. Raimundo Molina e Couceiro,-Consignatario na Cruña e Vigo

A NOSA TERRA

BOLETÍN QUINCENAL

ANO V—NÚMERO 138 - 15 ABRIL 1921

Galicia xuzgada por Castelar

Eu sei a vosa historia e canto tendes contribuído os galegos á cultura universal dende as apartadas regiões de ocidente, ondes tedes aparecido por séculos de séculos como os habitantes extremos do praneta, en cuios ámbitos mil contos, mais ou menos fabulosos, narrábanse de vós; e como os primeiros esculcadores do mar inmenso, cuia inmensidade nas antigas nocións astronómicas, confundía-se c'oa mesma inmensidade do ceo, e cuias augas n-os seráns apagaban como unha brasa purpúrea a roja faz do sol.

Eu ainda coído ver a nave de bimbios e coiro na que leváchedes ao illaado británico, entonces sin nome, os primeiros celtas da vosa grande familia céltica, que tanto ten contribuído á sua cultura general c'os primeiros gérmenes d'aquel antigo celtismo, que resulta hoje, ao resplendor da crítica moderna, o mais espiritoalista de todol-os dogmas paganos. Eu coído escoitar o saúdo ás vosas costas polos primeiros navegantes fenicios, chamándo-a estrela vespertina na letanía de quentes loubas con que todol-os descubridores encarecen todol-os descubrimentos.

Eu roconozo na vosa CRUÑA a Gades fermosa do Norte: e cando vexo a torre ciclópea do famoso faro de Hércules, que personifica os combates das forzas humanas c'oas forzas resistentes, c'oas forzas mecánicas, coído ver, ainda que aló na Alejandría, tan ufanada por ter dado nome aos faros, a luz da vosa intelixencia, mais próvida decerto que a luz dos astros, esclarecendo en lonxanas edades os remuíños das ondas do mar e ensinando aos misérrimos traballadores do mar a carantoña fosca dos poderosos illotes, entre as tebras mestas das tormentosas noites.

Eu admiro en vos unha virtude que, si non fai grandes improvisacions súpetas, fai as obras seculares; eu admiro a dóce forteza con que tedes contrastado as moitas invasións e tedes oposto á cábala do fenicio a redución do heleno, á codicia do cartaginés, a despótica autoridade do romano, aquela consustancialidade c'oa vosa terra, querida e adorada por igual como un santuario, e aquel vello culto ao espírito dos vosos pais, escintilante ainda enriba dos altares de pedra granítica e baixo as ramallas dos lucos ou soutos sagrados; proba de canto poden as razas empeñadas en conservaren para o sangue propio, intacta a alma secular, vivos costumes e creenzas histó-

ricas—contra os diluvios do ar, contra os terremotos do chao, contra as ruínas do tempo, contra as catástrofes xeolóxicas do praneta, contra os estragos da guerra e demais plagas sociaes, contra as forzas cósmicas así de destrucción como de renovación—cando queren contrastar a fatalidade incontrastable do Cósmos e ainda as grandes arbitrariedades da liberdade, con obstáculo de insuperable resistencia, de grande poder e alcances, que todo o move parecendo quedo, e todo o troca parecendo perenne a calada e recatada e apenas visible vontade popular, de propósitos modestos e humildes, más sempre firmes e de longa dura, que chaman constancia e que, sin dúbida, está destinada de seu a vencer todol-os arrebatos nas continuadas competencias da vida e nos perdurables combates do mundo.

E como sei canto levades feito pol-a patria no esforzo d'os sete séculos, no descubrimento de novas terras, na cultura de arredadas colonias, en batallas navales como a de Lepanto, en porfias por conservar o predominio marítimo da Hespaña, que comenzan e rematan con dous feitos nefastos para a nosa fortuna, mas cheos de gloria para a nosa honra, c'oa armada invencible e Trafalgar, n-aquela epopeia que se chama guerra da independencia; como sei canto tedes feito pol-a patria, sei canto tedes feito pol-a liberdade; sei canto tedes feito, non sólo aló nos séculos medios adiantándo-vos mais de douscentos anos aos cimpios da Florencia, aos labregos da Alemania e aos frondistas da Franza, e aos comuneiros de Castela, e aos moravos da Austria, en combatir ao feudalismo e en fundar pol-os séculos XIV e XV a vella Irmandade, rudimento das democracias novas, destinadas a encher o mundo; como sei canto tedes feito, non sólo n-estes arredados incidentes da vosa historia e da vosa vida, n-outros mais pertos consentíde-me que saude á cibdade, cuia voz foi a primeira en reanudar o grande e maravilloso esforzo da segunda revolución liberal nos comenzos da nosa centuria, esta revolución, sin vós, sin a Cruña do ano vinte, houbérase perdido, e ao perderse, non rematara como rematóu: c'oa Santa Alianza da Europa e c'oa restauración realista na Franza, non adiantara como adiantou a independencia da Grecia e a liberdade na Sicilia e Cerdeña.

Eu conozo, pois, e estimo voso carácter moral, vosas virtudes cívicas: a tenacidade con que tedes gardado aquelas cualidades fisiolóxicas e espiritoales da vosa raza ilustre, a cuio amor debedes a vida.

Os viños do Ribeiro

ARNOYA FINO

Siñifican o máximo d-a "delicadeza"

Bodegas da Viuda e Fillos de Xoán Fuentes—Ourense

Representante na Cruña: Waldo Losada

A III Asambleia nazionalista galega

Cando este número do noso Boletín chegue a man dos nosos amigos, acharáse en preparación a abertura da III Asambleia Nazionalista galega. En Vigo na fermosa cidade honra da Terra, os repersentan gloriosa e inequiescente com'a de Lugo, e dende logo mais fecunda ainda que esta i-a de Compostela, xa que hoxe a experiencia de todos vai sendo menente facer xermolar de preferenza na Terra na da patria base dos outros progresos.

Tencionamos que a nosa Asambleia ha resultar tan gloriosa e inequiescente com'a de todos vai sendo maior e todos podemos decatarnos xa de canto é comenente facer xermolar de preferenza na Terra la que somos nados.

Ademais dos repersentantes que van a Asambleia son moitas as adhesións recibidas, das que teremos de dar conta, así coma das numerosas que se agardan ainda.

Tódol-os bós e xenerosos confían en que os actos de Vigo sexan proveitosos. Todos agardamos que ali se poñan d'unha vez as bases d'unha estreita unidade e d'unha seria disciplina.

Entr'os persoeiros do nazionalismo galego que na cidade da Oliva van agora xuntarse, hainos pertencentes ás diversas crases sociaes: homes de negocios, industriaes, catedráticos, estudantes, obreiros, poetas, literatos i-artistas. Eles saberán erguer au con dignidade i-entusiasmo a bandeira sagra das reivindicacións galegas.

¿Onde se facerá a IV Asambleia? Inda non'o sabemos. Mais sabemos, en troques, que a IV Asambleia ha ter, pol-os elementos que á mesma haberán de se invitaren, unha resoancia universal. E sabemos tamén qu o nazionalismo galego vai camiño do trunfo xúrdio. Irmáns, bos irmáns, "¡sursum corda!" ¡Terra a Nosa!

A vítima e mail-o ladrón

A ventán por onde entraches
estaba arrente do chan.

(Pr'o ladrón d'honras alleas
todo é fácil de chimpan)

Un enreixado de ferro
mandoulle poñer meu pai,
dimpois qu'o creto perdido
ninguén m'había roubar.

Fíxome monxa en crausura,
mentras que tí ceibo estás.

¡A vítima, enferrollada,
e o ladrón, en libértal

A. RODRIGUEZ ELIAS.

Causas de antinazionalismo

En que un pobo reclame o dereito que tén de gobernarse a si mesmo, cando iste dereito lle non é reconecido, ou se hacha mediatizado por algún podere eistrano á propia soberanía, non pode haber ofensa pra ninguén. E non soio non pode habela, sinon que, pol-o contrario, tal reclamación deberá ser motivo, mais que suficiente, pra ocasionare a satisfacción dos demais pobos en toda sociedade d'eles informada por un ample esprito de fraternidade, determiniante do xeneroso sentimento altruista, que obrigaría a cada membro d'ela, en particulare, a sentire como propios os milloramentos e os trunfos alleos. Mais isto que é lóxico e natural, que semella sere indicado pol-o senso común, emporiso non é nen moito menos o corrente, aquilo que adoita a sucedere; sinón todo o contrario.

A cispricación de iste aparente paradoxismo é de unha sinxeleza eistrordinaria. Por ela pódese chegare, é de fixo chégase, a concurción termiñante, incontrovertibel, de que os afans egoistas e ruíns dos pobos, xuntamente coas suas cobizas vergoñosas d'eispanimento e desenrolo, mais que a costa dos propios esforzos a costa do esiorzo e do vitalidade dos máis, forzosamente amarrados o imperio alleo, son o impedimento que obriga a consideirare as tentativas de liberación que un pobo sometido poída realizare, como algo condenábel e merecedore das máis enérxicas reprobações.

E aínda que isas tentativas non representen de momento, nen aínda remotamente xiquera, nengunha crás de relacións con intreses que afecten ou sexan patrimonio de determinado Estado, non por iso iste deixará de sentire certa solidariedade con aquel que se hache directamente afectado—o solidarismo dos intreses creados; a xuntanza espiritual, ou a formación do cadro de todol-os podeirosos, frente as demandas iradas dos opreixos; o temore a potencialidade refrexa dos sucesos que donan márxen a resoanzas máis ou menos amples e intensas—toda vez que a elo lle obriga aquel principio d'ética egoista tan conecido do todos e que di «hoxe por tí e mañan por min», e que o pobo non satisfeito aínda da sua craridade, materializóu aínda máis decindo «cando olles as barbas do teu veciño afeitare pon as tuas a remollare».

Algo de isto que vimos apuntando atopámolo vivo na actualidade co caso de Irlanda. Nengún xornal do Estado hespañol, eisceución feita dos que son nazionalistas, tivo pra os desmáns da tiranía ingresa as verbas condenatorias que con calquer motivo fútil e cativoiro adoitan a empregárense; e aínda houbo algún—«El País», madrileño—que tivo a desvergoñeria, a falla de tacto e o afiuzamento de censurare a actuación dos irmáns irlandeses, aprobando, por conseqüenza, e conducta incalificabel de poderes tiránicos, dos qu'él se chama fervente enemigo.

Mais, voltando o tema inicial, novamente afirmamos que, conque o privado de libertade e capacitado pra rexire os seus destinos aspire o conqüerimento total de aquela e a prena dirección de istes, non pode ocasionare perxuízo a ninguén; non pode menoscabare no máis mínimo «a lexítima soberanía que nn exerza encol de si mesmo e das suas cousas e intreses». Pensar o contrario obriga a crere na eisistencia de relacións, na efectividade de fortes vencellos de dependenza e subordinación de categorías antre o que aspira libertade e o seu autodomínio en virtude de un dereito natural inalienabel, e aquele que, por taes aspiracións dos tutelados por él, cóidase magoado e atacado na integridade de unhos dereitos qu'él xuzgá—a tal lle impulsa a sua comenenza de dirixente—como divinos ou pouco menos.

Y-eisi resulta, n'efecto. Os pobos atacados pol-a malfadada febre imperialista consideiranse investidos de unha minsión providencial: a de realizare o milloramento e a felicidade dos demais mediante a sua absorción e asimilismo. Á mesma febre imperialista failles consideirare o mundo dividido, pol-o menos, en duas crases de pobos: un-

hos que están destinaados a mandaren—eiquí da minción divina—; e outros a obedeceren e a deixaren mandárense. Cegos por iste perxuízo non son doados pra ollaren o dereito que asiste por igual a todol-os pobos, de vivire a vida de liberdade; e pol-o mesmo cren firmemente na contravención das leis naturais e supernaturales, cando un pobo calquera pon en actividade os seus esforzos pra abranguere o fan prezado don da vida ceibe e sen amos. E de acordo con ista crénza, en natural consonanza con ela, háchase a reprobación, o fero anatema e o empeño con que adoitan a condenaren as tarefas liberadoras do pobo que fenciona sustraérese a hexemonías e a imperialismos mais ou menos moles e soportáveis.

Taes pobos pensan sinceramente que todo o que non sexa incrinárese con humildade diante das suas decisións soberanas e acatalas en silencio, é un grave pecado contra natura, pecado qu'eles, os pobos privilexiados e dotados da investidura direitiva, teñen que condenaren e castigaren severamente... até que chega un día en que, por mor das circunstancias, háchase obrigados a despertáren súpetamente do seu sono que tiña total-as semellas de unha realidade, i-estonces, soio estonces é cando forzadamente ollanse obrigados a decatárense de que o qu' eles coidaban cáseque, ou sen cáseque, como un dereito inmanente, como un dereito de orixen divino, non era máis que unha suprantación acomodaticia, e pol-o mesmo ruín, de aquela prerrogativa natural dos pobos a sere amos dos seus destinos respectivos e peculiares, incompatível coa máis cativa intromisión allea nos mesmos. O aludido día chega no punto e hora que o país asoballado abrangue pol-o que sexa—o heroísmo dos seus fillos, ou difrentes circunstancias que poidan mediaten no caso—á sua liberdade total.

Eis, por conseguinte, a causa de que todol-os movementos nazonalistas, a pesare de non ir en contra de ninguén, sufran ruda oposición e atopan as condenacións rotundas dos pobos cuia falsa posición d'encumbramento é debida únicamente ó pedestal feito con pobos escravizados, postos á cadea e asoballados; pedestal que, pol-o mesmo, soio pode sere realidade antramentras a vountá dos escravizados se non manifesta rotunda e decidida a sacudire toda crás de opresións, qu' é o que sucede, percisamente, cando n-un pobo se inicia o despertare nazonalista a que tanto temen e que tanto aborrecen as nazonalidades que non teñen outro abincamento pra a sua grandeza i-erguemento que a dórosa escravitude e as mágoas dos demais.

Ramón Villar Ponte.

O ferrocarril Santiago-Cruña

O Sr. Moreno Tilve, diputado a Cortes por Santiago ergueu sua voz no Congreso para perguntarlle o Goberno cando se facerá o ferrocarril d'aquela cibdade a Cruña.

O Sr. Lacierva contestou dando a entender que por custíós de parvo localismo entre as duas urbes, nunca se poidera chegar a un acórdo respéuto o definitivo trazo do proxeito.

Mais isto a un lado, nós pensamos—non sin loubar o celo do Sr. Moreno Tilve, que ten no seu historial o feito honroso d'haber esmagado o garcipientismo en Santiago—que un ferrocarril coma o de referencia é unha vergonza facelo contando co apoio do Estado.

Que se busque o apoio do Estado para a construción do da Costa, é espricábel, porque supón cento e piques de millóns que os particulares de Asturias e Galicia non darían nunca, xa que o noso capitalismo i-o noso aforro non están adoitados para somellante crás de negocios.

Pero buscar o apoio do Estado para facer unha liña curta e de tan pequeno custe com'a de Santiago a Cruña, que entre unhos poucos capitalistas galegos, sin o menor resgo, poderíase levar a romate axiña, resulta o cólmo da probeza d'espírito dos homes de cartos de por acó.

Unha liña férrea ou tranviaria entre Santiago i-a Cruña ten que sere negocio sempre, e máis contando con que o ferrocarril da costa non fardará moito en s'escomenzare a facer.

E pra un negocio seguro e de escasos millóns inda hai que pedir o apoio do Estado, cando tanto urxe nazonalizar enxebriar as nosas industrias?

As xentes de cartos da nosa Terra, dan mesmo noxo pol-o parvas, apoucadas e inútiles.

Ao bon irlandés

Com'as garridas mieses na seitura
van caindo
en neviña de sangue, a florecer.

Irlanda en primaveira! Na tépida quentura
van xurdindo
ep'a caer e caer...
e tornar a florir
e a morrer
na escuridade d'oje, celestia do porvir.

As rojas labaradas
fumequentes, ardentes,
lamben tragicamentes
as torradas paredes das chouzas derrubadas
a feito...

Irlandés! N'hai fogo como o fogo do teu peito!

A' chamada do sangue! A' voz da Terra-Nail
Un irlandés que s'ergue porque outro irlandés
cai,

E as balas a cimir sin dor nin compasión.

Bon irlandés! Tu tes d'aceiro o corazón!

V. TAIBO.

A sombra de Xan de Robres

En Lugo, fai poucos días, botóuse a casa pol-a fenestra, como dí o refrán, para lembrar un feito sinxelo: a postura da primeira pedra do novo Hospital.

Houbo procesión cívico-relixiosa, serenatas, xantares, etcétera. Y-ò acto concurriron os deputadiños Rodríguez Viguri e Quiroga Espín.

Con ben pouco s'entusiasmo Lugo, abofé... Porque si en troques d'un Hospital fose unha gran fábrica a que s'inaugurara, ou un centro cultural importante, ¿qué lles restaba de facere?

A' cabeceira do xantar, no que falaron Viguri e Quiroga, esquecéuselles ós lugueses por un retrato: o de Xan de Robres.

Porque o ideal de todo povo moderno é pór os medios de que non haxa pobres que percisen d'Hospitaes... Isto d'unha beira. E d'outra, os politiquiños de rueiro, os que tanto agarimo lles adican ós lugueses c'o seu *dolce far niente* conseguiron facer pobres que necesiten d'Hospitaes.

Non quer dicir isto que nos parecese mal a festa referida—salvo o eterno adular caciques—, non; o que queremos dicire é que moito tememos que Lugo tarde ainda moitos anos en facer a festa da sua cidadanía en trunfo. Non somentes a capital, senón toda a provincia, e o mais morto, o mais manso da nosa Terra.

¡HOSANNA!

Hosanna! Aleluya! Hosanna!

O vento vai fuxindo e perseguindo
A choiva arremiña degarada
O comento dos pinos repetindo
Na soedade inviolada:
Hosanna! Aleluya! Hosanna!

O vento—fuxitivo perseguindo—
Desenvolvéndose de Hosanna!
A choiva—arremuiñante—
Agarimándose de Hosanna!
Os pinos—o comento repetindo—
Solenizándose de Hosanna!
A soedade—inintimidante—
Ispíndose no Hosanna!

O tolo vento
Choiva sedosa
O solenizamento
A vaguedade soedosa
Hosanna! Aleluya! Hosanna!

C'unha voce imperiosa.

MANOEL-ANTONIO

A cuestión da Irlanda durante a guerra

Tendo aprobado a Cámara dos Comunes, por tres veces, o "bill" do "Home Rule", este foi sometido á sanción real, ingente das súas votacións contrarias da Cámara dos Lores, según o disposto na ley sobre o Parlamento. O "bill" ou proxecto do "Home Rule" trocouse en "act" ou lei, e entrou a formar parte do "Statute Books" inglés, ou sea, do Libro das Leises. No Outono do 1914 tiña de ser posta en vigor a lei nova.

Mentres se buscaba unha fórmula de concordia que resolvese o conflito do ULSTER, estalou o grande guerra. O Parlamento, a proposta do Goberno e c'o asentimento de Mr. Redmond, acordou deixar de momento a implantación da lei até despois de rematada a guerra, a fin de evitar que a cuestión ulsteriana producira disturbos na Irlanda entramentras o exército loitaba contra os imperiales.

Os alemans viñan traballando dende hai moitos anos a opinión irlandesa. Cando estalou a guerra, Alemania valeu-se principalmente do irlandés **Sir Roger Casement**, ex-diplomático da Gran Bretaña home apaixonado (quen, según opinión de moitos, non estaba san do seu xuízo), para fomentar a agitación separa-

lista creada pol-a asociación "Sin Fein (plabras gaelicas que significan "Nós solos" "Nós mesmos".)

Os "sinn feiners" concibiron grandes esperanzas, Coidaban como os irlandeses de tempos que pasaroh, que "as dificultades para Inglaterra constituen oportunidades para Irlanda". E d'acordo c'o grupo sindicalista irlandés que anos atrás dirigiu o famoso **Jim Larkin**, que despois emigrou aos Estados Unidos, organizaron o erguemento da Pascua do 1915. Fracasou a rebelión, e seus principais xefes foron condenados á morte por un Consello de Guerra. **Sir Roger Casement**, que tiña sido preso ao desembarcar na illa, aonde o levou un submarino alemán, foi asimesmo morto algún tempo despois.

A represión aunque non foi moi forte, causou un novo resentimento n'os irlandeses. O "Sinn Fein" viu medrar dunha maneira súpeta o número d'os seus partidarios.

O partido nazonalista dirixido por **John Redmond**—que tiña condenado rexamente o erguemento—viuse abandonado pol-a masa do povo.

C'oa noble intención de buscar unha solución práctica ao agravado conflito, o Goberno de Lloyd George, en junio do 1917, xuntou un Convención ou Asambleia irlandesa, formada por persoeiros de todos os partidos e de todas as clases sociais da Irlanda, sin contar a dos "Sinn Fein", que negouse a asistir a ela e que combatíuna rexamente. O goberno inglés tiña ofrecido aceptar e levar á realidade supetamente o acordo que a Corporación determinase. Desgraciadamente o acordo foi imposible. A ausencia dos "sinn feiners", que hoje representan a maioría da opinión irlandesa, tiña feito ja mermar considerablemente a posibilidade d'unha solución verdadeira saída da Convención. Por outro lado, os protestantes orangistas do Ulster adoptaron na Convención unha actitude de intransigencia, negándose a aceptar toda solución que non consistira en desbotar a aquela provincia do territorio da Irlanda autónoma.

A Cuestión do servico militar obrigado veu agñia a agravar o conflito. As vicisitudes da guerra, na primavera do 1918, fixeron preciso reforzar os contingentes do Reino Unido. Unha lei nova sobre os efectivos militares espallou o alcance do servico obrigado na Gran Bretaña e ordenou a aplicación da recolleita forzosa a Irlanda, que tiña quedado fora de tal obriga.

A protesta contra o servico militar obrigado xuntou na Irlanda a total-as clases da sociedade e a todos os partidos nazonalistas.

O clero católico, dende os bispos aos cregos d'aldeas, púxose ao fronte do movemento a resistir. E todos os irlandeses fixeron xuramento solemne a negarse a seren levados ao servico militar por todos os medios de resistencia que tuveran ao seu alcance.

A forte agitación da Irlanda nazonalista respondeu

a agitacinó arangista do Ulster. Os ulsterianos reorganizaron os batallons de voluntarios formado no 1913 para opoñerse pol-os armas á incorporación da Irlanda autónoma.

O goberno inglés tiña anunciado a presentación d'un novo proxecto do "Home Rule", redactado d'acordo c'as bases tratadas, pol-a maioría da Convención irlandesa, decrarou que atopabase no caso de deixar para outra vez a presentación do proxecto.

Disolto o Palramento inglés no mes do Nadal, celebráronse novas eleccións no Reino Unido. Os "sinn feiners" tiveron na Irlanda un grande triunfo. Conqueriron 70 d'os 77 distritos verdadeiramente irlandeses da illa. O partido nazonalista que dirixiu mister Remond, que morreu no 1918, viu reducidos a 7 lugares os 80 que tiña na anterior Cámara dos Comunes.

John Dillon, quedouse sin acta.

Os deputados "sinn feiners" non ocuparon os seus escanos no Palramento de Westminster. O 21 de Janeiro xuntáronse na "Mansion House", de Dublín, os deputados separatistas que estaban en liberdade (un bon numero d'eles estaban no carcel ou deportados) e comenzaron a actuar como Asambleia constituyente. Proclamaron a República independente da Irlanda, nomearon persoeiros para a Conferencia da Paz e pediron ao Goberno de Londres que as tropas británicas deixaran o pais. O xefe dos "sinn feiners", Eduardo de Valera (de orixen galego como indica o seu apelido), conseguiu fugir do carcel inglés onde estaba preso, e algunhas semanas despois apareceu ocupando a presidencia d'a "Dail Eirean", ou sea Asambleia constituyente de Dublin.

A situación en Irlanda agravouse novamente. En toda a illa foi declarado o estado de guerra. Si a situación non se modifica agiña d'unha maneira radical, será imposible evitar novos episodios de rebelión e sangue.

Sobre da nazón irlandesa pesa já o trágico destino que fixo de "Eirin" unha terra de tempestade e delor, en perpetua crisis, devorada pol-a frebe de malestar, traballada pol-os formentos da revolta. "Os irlandeses—ten dito un escritor francés—levan unha raiola do sol no corazón." Pode mais n'eles a paxión ardente que o juizo sereo. Teñen o espirito heroico, faltalles o sentido politico.

E os ingleses que teñen o espirito politico, perdeno cando se trata de cuestión da Irlanda. Só os obreiros e un pequeno fado de liberales que redactan a revista "The Nation", aceptan a posibilidade de que Irlanda sea un Estado libre independente, ja que esa é a sua vontade.

A. ROVIRA VIRGILI.

XURDIMENTO

(Ao meu querido i-admirado amigo
Camilo Díaz Baliño)

O xéneo d'unha raza, rexa e forte,
Aitiva, emprendedora, honrada, auster,
Qu'espallándose vai por tod'a terra,
Coa virtú do traballo por seu norte;
Que n'o Medulio soupo achar a morte;
Que n'o Sampayo erguéuse en son de guerra,
N'a Frouseira contra vis treidores cerra,
Y-en Carral dina foi de millor sorte;
O xéneo de esa raza que n'a hestórea
Qixo ciclos pasar adormiñado,
Vivindo pol-as gróreas d'un pasado
Y-as grandezas revendo n'a memorea;
Ese xéneo, xurde en tí, que alumeado,
Eres d'él o pregón i-a executórea.

XESUS SAN LUIS ROMERO.

PENEIRANDO

Din algúns xornaes de Galiza que a sociedade que para aldraxe noso leva o nome de "Centro de Galicia" na capital de Hespaña fai labor pol-a nosa terra.

Os que se interesan pol-as nosas cousas xa saben d'abondo o que hai d'iso e non se deixan engañar por artigos esquirtos pol-os mesmos autores de semellante labor.

Que falen de xogo e hespañolismo patrioteiro, bueno, pero.. ¡que crefan que iso é galeguismo!.

No mitin feito en Ourense adicado ao exministro Espada falou o Alcalde d'aquel pobo combatindo a cobiza dos aaparadores. Os que coñecen á industria do Sr. Villanueva pensarán que ao falar así é que toleu o arrepentiuse.

Sinón é o colmo...

O vello chinchineiro Ortega Munilla dou unha conferencia en Vigo.

Unha conferencia que resultou unha ringuileira de parvadas. Retórica, cursileria, logares comúns.

Somentes dixo unha cousa co'a que estamos conformes: que Vigo debe ter unha Universidade Mercantil.

Debe tela i-hai que traballar para que a teña.

En troques, Ortega Munilla, dixo que a emigración é un ben.

E que inda haxa xentes que faigan caso d'estes percebes...

Como si non houbese abogados en Galicia, chamaron a Barriovero para que defendese ós reos do bárbaro crime de Suevos. Outra vez o chamaron para Ourense.

Barriovero ven, pro para ese viaxe non se percisaban alforxas.
Millor que él faceríao calquer abogado galego.

¡Qué afán de *sentirse* inferiores en todo teñen cáseque tódolos galegos!

Cáceres dalle unha leición a Galiza

O Claustro do Instituto Xeneral e Técnico de Cáceres propuxo ó Consello d' Instrución pública a creación n'aquel Centro d'unha cátedra de Lingoa e Literatura portuguesa de carácter vountario e gratuito, solicitando, ó mesmo tempo, que s'encárregue d'explicar dita disciplina o auxiliar d'Idiomas d'ali.

O xornal de Lisboa «O Tempo», loubóu esta iniciativa com'a loubaron tamén os xornaes de Cáceres, xa que entenden que así estreitaráanse as relacións espiritoaes entre Extremadura e Portugal.

E' vergoñoso que Galicia se non teña adiantado os extremeños n'isto. Sendo o idioma portugués irmán do noso, i-o lirismo i-o humorismo, característicos da raza común, fai tempo que en tódol-os Institutos da Terra igoal que na Universidade debiera acharse establecida dita cátedra, máis principalmente no d'Ourense e Pontevedra, provincias fronteiras co'a lutsitana.

O medio de salvar as fronteiras materiaes e históricas c'unha unidade espiritoal fecunda para a nosa cultura, non podería ser mais doado.

Pol-o mesmo, os nazionalistas galegos, que xa veñen facendo unha aproximación intelectual i-artística c'os portugueses, proporán na III Asamblea de Vigo tan oportuna idea, que un orgaismo obrigado a elo, da Cruña, mais ficticio que real, inda non tencionou conquerire.

LÍRICA NOVA

O vento pasa

A Tomás Garcés

O vento pasa

pasa cantando antr'os piñeiros

o vento da montaña

pasa zoando antr'os piñeiros fungadores

antr'as irtas uces

antr'as xestas bravas

antr'os toxos frolecidos

antr'os ameneiros das frescas encañadas

Vento, gran poeta

salayo da Terra

Vento, alma ceibe

leva o sono d'eterna saudade

leva o sono inmortal da miña Raza

no teu cantar

no teu zoar

Alén!

Alén!

O mar cantou

A J. Salvat-Papasseit

O mar cantou

cantou pr'arrolal-o sono da Terra

da Terra que dorm'o sono da sua beleza

O mar cantou

O mar quixo sel-o poeta da Terra

Ya Terra estab'encantada no mistereo do Mar.

VICENTE RISCO

Despois da visita da Compañía arxentina

A notabre compañía arxentina que apraudimos na Cruña e agora aprauden outras cidades galegas, ven a probar como o autoctóno, o diferenciado é o máis interesante de cada país i-o único interesante c'o que cada país pode colaborar na solidariedade universal da cultura, de que falou Guyau.

O teatro e o espello onde millor se refrexan os costumes dos pobos, pro o que inda resulta máis notabre que os costumes, o xeito especial, temperamental, d'apreciare, a través da sua psicología propia, os problemas universaes. Así pode se decire que pobo que non teña teatro propio, é pobo sin alma ou pobo adormiñado. Poriso coidamos que Galiza, quizais enantes que nada, debe facer xurdir o seu teatro. E para facelo xurdire traballan arreo as «Irmandades».

Merecente e, pois, a compañía arxentina de total-os nosos agarimos, tanto máis canto que tivo para Galiza unha delicadeza que compre seipan cantos nos leen, a fin de que se decaten do que val a labore nazionalista: o caso é que en «Barranco Abajo» de Florencio Sanchez—unha das piores obras do grorioso uruguayo, con perdón do crítico da «Voz»--o papel de galego que na fábula intervén trocouno a dirección d'aquela compañía pol-o d'un catalán.

¿Queredes millor mostra da trascendente virtualidade das protestas patróticas contr'o «Cristobalón» do madrileño Linares, que ista?

Pero a Compañía arxentina tamén serviu para probare canto ten de provinciana a pseudo crítica dos xornaes cruñeses, pois en ningures fartámonos de lér tantas parvadas como as que n'aquelles dixéronse respeito ás obras i-ós atores americanos.

O Ateneio de Vigo

Acábase de se fundare en Vigo un ateneio que espertou fondo entusiasmo entr'a mocidade d'aquel povo.

O persidente e segredario do mesmo, dirixíronse ás novas persoalidades mais saintes da Terra, pregándolles envíen á tan simpática institución cultural, traballos d'interés relacionados con problemas vites para darlles ali lectura e logo discutilos i-estudalos.

Temos entendido que os principaes pergoeiros do nazionalismo galego, tencionan enviaren cousas doutrinaes sobre o seu credo ó Ateneio vigués.

Ogallá que a actuación d'este poida ser froitífera para Galizia. Dende logo os rapaces intelectuaes de Vigo axuntados no dito centro teñen todo o noso alaudo agarimoso.

IRMANDADE DA CRUÑA

Novo Consello Directivo

A Irmandade elixiu o derradeiro día 10 o seguinte novo Consello Directivo:

Conselleiro 1.º Francisco M. Balboa.

2.º Francisco Abelaira.

Segretario Luís Peña Novo

Vice Antón Alvarez.

Tesoureiro Antón Villar Ponte

Contador Ivo Fernández

Bibliotecario Fernando Osorio

Vocales

Benardino Varela, Antón Xil Rowira, Antón Martínez, Manuel Lemus e Anxel Casal.

Administrador d'A NOSA TERRA, Victor Calas.

Vellos poetas gallegos

Segundo terço do século XIII

Ay, Santiago, padró m sabido,
Vos m'adugades o meu amigo;
sobre mar vem quem frores d'amor tem,
myrarey, madre, as torres de Jeem.

Ay, Santiago, padró m provado,
Vos m'adugades o meu amado;
sobre mar vem quem frores d'amor tem
myrarey, madre, as torres de Jeem.

PAYO GOMEZ CHARINO.

* * *

Amigo, quando me levon
mha madr'a meu pesar d'aquí
nom soubestes novas de mí,
e por maravilha tenho
por nom saberdes quando vou
nem saberdes quando venho.

Pero quem vos amedes, meu
amigo, nom soubestes rem
quando me levarom d'aquém,
e maravilho-me ende
por nom saberdes quando m'eu
venho, ou quando vou d'aquémde.

Catey por vos quando a partir
m'ouve d'aquí e pero nom
vos vi, nem veestes entom,
e mui queixosa vos ando
por nom saberdes quando m'ir
quer'ou verrey ja quando.

E por amigo, nom tenho
o que nom sabe quando vou
nem sabe quando me venho.

JOHAN AYRAS.

CANTINELA

E tod'a pesca en Galicia
pr'os políticos d'España;
todos veñen pescar n'ela,
us con rede outros con caña.

F. SALGADO Y LOPEZ-QUIROGA.

A LITERATURA

A literatura de un pobo é o desenvolvemento do que él ten de mais sublime n-as ideas, de mais filosófico no pensamento, de mais peróico na moral, e de mais bello na natureza: é o cadro animado das suas pasións, o despertador da sua gloria, é o reflexo da sua intelixencia; e cando ese pobo, ou esa xeración, desaparece da superficie da terra con todas as suas institucións, creencias e costumes, escapa a literatura aos rigores do tempo para anunciar ás xeracións futuras cual foi a carácter e a importancia do pobo, do cual é ela o unico representante na posteridade. Sua voz como un eco inmortal repercute por toda a parte e di: en tal época, debaixo de tal constelación, e sobre tal punto da terra, existia un pobo cuja gloria só eu a conservo, cujos hérois só eu coñezo; vos, si pretendedes tamen coñecer-os, consultrade-me, porque eu son o espírito d'ese pobo, e unha sombra viva do que él foi.

ORTOGRAFIA

A ortografía é a vestidura e o ornato visible das palabras. Ela encarrégase de as representar aos ollos. Así como a orthoépia as representa aos ouvidos. Así como a palabra debe ser eufónica e simpática ao ouvido, así debe tamén deliciar, ou ao menos non ofender a vista do leitor.

Para a vista non é tamen indiferente o ornamento da palabra. Un certo colorido de veneranda antiguedade imprime á palabra un cuño severo, e da-lle unha forma estética que a palabra non pode regeitar, porque ela é o verbo, por onde o verbo se revela na sua mais nobre e mais fermosa manifestación.

Así como a arte nova ao reproducir no lenzo ou no mármore os bultodosseus herois, trasporta-osen visión ás edades poéticas da antiguedade, para lles dar as atitudes clásicas, e lanzar aos hombros a toga romana, así tamén a arte hoje restitue as palabras que as lingoas celta e latina nos legou, as vestiduras que elas trajavan na idade áurea da civilización.

Tomade o trecho mais sublime ou mais sentido do mellor poeta, do mellor literato, escrebil-o con unha ortografía que non seja a que os nosos ollos están afeitos a ver nos escritos clásicos etimolóxicos, e o trecho poético ou literario movera-vos á rir en vez de incitar-vos ao entusiasmo, ao sentimento e á contemplación da beleza; será como si a recitasedes con unha pronuncia viciada.

Ademais a ortografía tende a perpetuar as linguas. Dende Virgilio até ao Tasso, todos os homes en Roma faloron as lingoas de seus pais. E Virgilio e Tasso escribiron en idiomas diferentes. Foi a falta de ortografía unha das poderosas razóns da perda da primitiva língoa romana. Porque aínda que a pronuncia fose a mesma, os filólogos demostraron a evidencia que os romanos pronunciaban as palabras de diferente maneira.

¿Queredes un exemplo? Contemplade a literatura portuguesa, homogénea e idéntica á nosa. Imaginade agora que adoptamos unha ortografía fónica e que Portugal facía o mesmo.

D'unha literatura única que era, resultarían dúas, que necesitarían cada unha do seu lexicon para se entenderen mutuamente.

E' a ortografía que aínda as fraterniza, conserva-as aínda homogéneas, e imprime-lles ingente das diferencias de pronuncia, o carácter d'un idioma común.

Establecede a ortografía fónica, e os dous mercados que existen para estas dúas literaturas desaparecerán, porque os libros d'un país terán de ser reducidos no idioma do outro.

X.

A NOSA TERRA

Suscríbese vostede

Galicia para Castela e para Cataluña

A cotiño hachámonos con un feito que nos deixa de sere outamente chamativo e cicais de suma significación. Iste feito é o seguinte: sempre que un esquire, que un tratadista catalán, sexa do caris que sexa, fala de calquer rexión da Península faino de un xeito, sinon agarimoso e ateigado de louva por que a elo opónase una exstricta senciñidade, pol-o menos con certa consideración que, en determinados momentos, se troca, pra convertírese en desculpa ou xustificazón de tal ou cal defecto ou lixo; non casualmente xiquera pode atoparse a condenación terminante ou a eisprisión crara de aquilo que constituye incomente, falla ou lixo mais ou menos vergoñoso; por outra parte, por pouco que da terra en cuestión poida deirse sempre se atopará algo típico; algo xenuíno que ofrescere á curiosidade do lector e que de certo modo veña a espaiar a impresión pouco favorable que puidera ire formando no curso da lectura. Mais cando de Galicia se trata, cando de cousas galegas se fai relación ¡ah! entón xa todo varía. Invariabelmente aparece citado o lado mouro, real ou finxido, dos seus diversos aspectos. De un xeito único amóntanse encol do prestixio e do bon nome de Galicia os xuízos falsos, denigrantes, feitos á lixeira, determinados cicais na maioría dos casos por unha eistrana xenreira e unha certa animosidade que, dende os tempos gloriosos do alporizamento de Pardo de Cela, debeuse ire incubando nos peitos casteláns contra Galicia e os seus fillos, por mor do xesto baril que n-aquela data souberon tere revelándose contra a imposición ilexítima de un povo inferiore, en todo e por todo, á nosa Patria. E ista xenreira e animosidade de que falamos, inda que disfrazada nas mais das ocasións con certa máscara de desprezo e de rebaixamento pra nós e pr'as nosas cousas — lembra devos da verba "gallego" empregada pol-os casteláns en ton de aldraxe e por eles levada até Améri-

ca—sigue subsistindo fortemente, como o proban a cotiño os feitos coa súa innegábel craridade.

Por outra parte, a certificar e a demostrare a eistencia das citadas animosidades e xenreira ven o seguinte: dentro do Estado hespañol soio un país gardou de cote pra nós consideración e deferenzas; iste país é Cataluña. A eispricación atopámola no feito de sere a nazonalidade catalana a única terra, das que integran o Estado hispánico, que soupo e puido ofrescêrese caseque impenetrábel á malfadada influencia castelán; total-as demais, dominadas ou corrompidas, soio souperon entregáranse vergoñosamente á escravitude, sen laios e sen protestas. I-eisi puido desaparece d'elas a vountade propia pra ficaren reducidas a seguiren en todo as decisións inapeláveis — como de amo ós seus escravos — que Castela soberán ven impôndolles.

Catalunya, pois, arredada en todo, illada completamente do infruxo castelán, ollouse ceibe de participare, ficou libre de sentire aquela animosidade i-enemiga hacia Galicia e as suas cousas que Castela foi-infiltrando nas disgrazadas terras por ela infruendadas e a ela sometidas e amarradas. Eis, por conseguinte, como o demérito e mala sona da Galicia e das mas cousas abarca, sen deixare un, todol-os países e terras a onde chegou a infruenda castelán. De taes prexuízos, perxudiciáeis pra o noso bon nome, solo se atopan ceibes os países onde aquela non consiguere faguérese dona; exempro Catalunya. Eisi como a intensidade do seu afinamento en calquera rexión — e isto non deixa de sere significativo e reveladore en grado sumo — é tanto mais pequena e tanto menos importante i-eistendida canto menos intensa e forte fora e siga sendo n-ela a infruenda de Castela; exempro Vasconia.

Agora ben, non toda a culpa das caloñas, dos aldraxes e das mágoas con que a cotiño se nos vén favorecendo dende as terras casteláns, lles corresponde a istas. Os propios galegos, os mesmos fillos da nai Galicia contribuíron de cote, e inda siguen contribuíndo grandemente, a que os aldraxes e as falsas lëndas se perpetuen. E'tan grande o impudore, o desleigamento, a estulticia e a abiección da maioría dos galegos que a eles, cáseque eiscrusivamente, pode atribuírese a razón de peremñidade na maioría das fabulas texidas en col da noso civilidade e da nosa sona. Por ista causa a nosa tarefa, a tarefa dos que, orgullosamente chamámonos nazonalistas, ten que tere contra dos que por unha aberración da natureza nasceron trabucadamente no chan galego, cando os lugares axeitados pra berce d'eles houberan sido, ou as rúas achulaponadas e antieuropeas da vila podre, ou as terras irtas e probes de areal africano que constituíen as mesetas do centro peninsuare.

R. V.

Camiseria, Corbatería
e Guantería

Enrique Roca

REAL, 28-A CRUÑA

NOVELTY
PLANCHADEIRO DE MODA
GRANDES TALLERES
DE LAVADO E PRANCHADO DE ROUPA NOVA E DE USO
Despachos centrais: A CRUÑA, Cantón Pequeno 12
VIGO, Praza da Constitución, 12
Sucursaes na Cruña: Estreita de San Andrés, 12
Praza de Azcárraga, 4-San Agustín, 22
Sucursal en Vigo: Circo núm. 5

Todas as nosas sucursaes ostentan un letreiro como sinal, que reproduce a marca de garantía xa coñecida.

Recíbense encargos de fora, y-espídense por medio das nosas sucursaes. Si no lugar onde vostede reside non-a hay, sívase manifestarnos seus desexos de mandárenos os seus encargos.

Os viños e coñás millores
son os que se porta a casa PEDRO DOMEQ de **Xerez Fronteira**, fundada en 1734. A casa máis antiga de Xerez.

O vermouthe máis selecto de mundial e reconocida sona é o **Cinzano** (Torino).

Pra viños de mesa

non hai outros como dos cosecheiros esportadores señores

R. López de Heredia (Haro)

Casa Central: PLAZA DA EQUITATIVA-MADRID

Representante esclusivo (matriculado) de todas estas marcas:

JOSÉ C. JUNCOSA

Galera 39 e 41 - 2.º piso - A Cruña

PAULINO FREIRE

BOUZAS-VIGO

Sucursaes: en CRUÑA-FERROL

Redes d'algodón pra tarrafa.

Aparellos, armados e en panos, pra barcos pesqueiros.

Malletas de abacá e cáñamo alquitranado.

Cables de aceiro, ingleses

Aceites minerais e vexetaes, e surtido completo pra maquinaria e pesca.

— Santa Lucía, 26 e 28 - A CRUÑA —

“Patente-Salvavidas”

O millor pra pintar os fondos dos barcos. Ganou Diproma de Honore, Gran premio e medalla de ouro nas Exposicións de París-Londres.

REPRESENTANTE

F. Bertran e Mirambell

VIGO-CRUÑA

O Café Novo

Urzáiz, II - BAYONA

O DIPUTADO POR VEIRAMAR

Novela de Gonzalo López Abente

Esta interesante e modernísima novela en idioma galego, está posta a venda nas principais librerías de Galicia.

PRECIO: 3 REAS

Véndese—Na Cruña, Administración «A Nosa Terra», e Irmandade da Fala.—Ferrol, Librería de Comadira e de Gerardo Castro, en Lugo.

COMPAGNIE GENERALE TRASATLANTIQUE

Vapores Correos de gran velocidade ——— Servicios directos desde o porto da Cruña

Próximas saídas pra Habana e Veracruz

Direitamente da Cruña saídrá para Habana e Veracruz o

Vapor FLANDRE el 17 de Abril

Prezos en Cámara

	HABANA	VERACRUZ
Primeira crase (varias categorías) »	1.350 a 3.600	1.475 a 3.500
Segunda crase »	1.100	1.200
Preferencia »	950	1.010
TERCEIRA CRAS »	600	615

A estos precios hai que añadir os impostos

O día fixo de saída anunciaráse oportunamente.

O pasaxeiro que desee embarcar ten de remitirle seguidamente o nome e mail-o importe do pasaxe, sen emprender viaxe hastra que teña a conformidade do Consinatario de que se lle reservou a praza. Os emigrantes e todol-os equipaxes, son levados a bordo por conta da Compañía.

Pra toda crase de informes sóbor de datas de saída, prezos do pasaxe e tipos de flete, dirixirse o seu Consinatario.

D. NICANDRO FARIÑA, Rua de Compostela, esquina a Praza de Lugo

COMPAÑÍA CHARGEURS REUNIS

Compagnie Francaise de Navigation

Línea Habre-Plata

El día 23 de Abril saídrá directamente de este puerto para los de Montevideo y Buenos Aires, el magnífico vapor rápido

SALLANDROUZE

Admite pasaxeros de 1.ª, 2.ª, 2.ª económica e 3.ª clase.

Precio del billete en tercera clase, 521'75

Línea Brasil-Plata

El día 9 de Mayo, saídrá de este puerto para los de el Brasil, Montevideo y Buenos Aires el magnífico vapor rápido de 10.000 toneladas

QUESSANT

Precio del billete en 1.ª clase, a Río Janeiro, ptas. 2.044; a Santos, 2.100; a Montevideo, 2.380; a Buenos Aires, 2.464.

En segunda económica, a Río Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires, pesetas 952.

NOTA.—Niños menores de 2 años, uno gratis por familia; de 2 a 5 años, cuarto pasaje; de 5 a 10 años, medio pasaje; y mayores de 10 años, pasaje entero.

Es necesario presentarse en la Agencia con cinco días de anticipación.

Para toda clase de informes dirixirse a los Agente generales para Espana:

ANTONIO CONDE (Hijos) Telegramas: CHARGEURS-Plaza de Orense, 2-CRUÑA

COMPAGNIE DE NAVIGATION SUD-ATLANTIQUE

Saída do porto da Cruña para Bahía, Río de Xaneiro, Santos, Montevideo e Bos-Aires

O día 21 de Marzo saídrá da Cruña o paquete correo

SAMARA

de 10.000 toneladas, admitindo carga e pasaxeiros.

	Pernambuco	Bahia	Río Xaneiro	Santos	Montevideo	Bos Aires
En primeira crase. Ptas.	1.215'90		1.506'90	1.555'40	1.700'90	1.749'40
En segunda crase. »	894'95		967'70	991'95	1.064'70	1.113'25
En segunda intermedia. »	690'50		690'60	690'60	690'60	690'60

Prezo do pasaxe en 3. crase a Brasil, Montevideo e Bos Aires (includidos impostos), Pesetas 521'75

Para mais informes dirixirse aos seus consinatarios:

ANTONIO CONDE (Fillos) Praza d'Ourense, 2--A CRUÑA